

BOZP žiaka pri praktickom vyučovaní u zamestnávateľa

Zamestnávateľ, ktorý poskytuje praktické vyučovanie na svojom pracovisku postupuje v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci rovnakým spôsobom ako postupuje v tejto oblasti pri výkone svojej činnosti. V súlade s § 25 ods. 5 zákona o odbornom vzdelávaní a príprave, má žiak počas praktického vyučovania práva a povinnosti zamestnanca v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci ustanovené zákonom č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, a preto platí pri praktickom vyučovaní u zamestnávateľa zásada, že postupy zamestnávateľa v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, ktoré platia vo vzťahu k mladistvým zamestnancom a plnoletým zamestnancom zamestnávateľa, rovnako platia aj vo vzťahu k mladistvým žiakom a plnoletým žiakom, ktorým zamestnávateľ poskytuje praktické vyučovanie na svojich pracoviskách.

Zamestnávateľ pri praktickom vyučovaní uplatňuje všeobecné zásady prevencie pri vykonávaní opatrení nevyhnutných na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci vrátane zabezpečovania informácií, vzdelávania a organizácie práce a prostriedkov.

Všeobecné zásady prevencie sú:

- vylúčenie nebezpečenstva a z neho vyplývajúceho rizika,
- posudzovanie rizika, ktoré nemožno vylúčiť, najmä pri výbere a počas používania pracovných prostriedkov, materiálov, látok a pracovných postupov,
- vykonávanie opatrení na odstránenie nebezpečenstiev v mieste ich vzniku,
- uprednostňovanie kolektívnych ochranných opatrení pred individuálnymi ochrannými opatreniami,
- nahrádzanie prác, pri ktorých je riziko poškodenia zdravia, bezpečnými prácami alebo prácami, pri ktorých je menšie riziko poškodenia zdravia,
- prispôsobovanie práce schopnostiam zamestnanca a technickému pokroku,
- zohľadňovanie ľudských schopností, vlastností a možností najmä pri navrhovaní pracoviska, výbere pracovného prostriedku, pracovných postupov a výrobných postupov s cieľom vylúčiť alebo zmierniť účinky škodlivých faktorov práce, namáhavej práce a jednotvárnej práce na zdravie zamestnanca,
- plánovanie a vykonávanie politiky prevencie zavádzaním bezpečných pracovných prostriedkov, technológií a metód organizácie práce, skvalitňovaním pracovných podmienok s ohľadom na faktory pracovného prostredia a prostredníctvom sociálnych opatrení,
- vydávanie pokynov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Zamestnávateľ pri výkone praktického vyučovania v záujme zaistenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci plní voči žiakom všeobecné povinnosti zamestnávateľa aké plní vo vzťahu k zamestnancom:

- vykonávať opatrenia so zreteľom na všetky okolnosti týkajúce sa práce a v súlade s právnymi predpismi a ostatnými predpismi na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,
- zlepšovať pracovné podmienky a prispôbovať ich zamestnancom; zohľadňovať pritom meniace sa skutočné a predvídateľné okolnosti a dosiahnuté vedecké a technické poznatky,
- zisťovať nebezpečenstvá a ohrozenia, posudzovať riziko a vypracovať písomný dokument o posúdení rizika pri všetkých činnostiach vykonávaných zamestnancami,

- zabezpečovať, aby pracoviská, komunikácie, pracovné prostriedky, materiály, pracovné postupy, výrobné postupy, usporiadanie pracovných miest a organizácia práce neohrozovali bezpečnosť a zdravie zamestnancov a na ten účel zabezpečovať potrebnú údržbu a opravy,
- zabezpečovať, aby chemické faktory, fyzikálne faktory, biologické faktory, faktory ovplyvňujúce psychickú pracovnú záťaž a sociálne faktory neohrozovali bezpečnosť a zdravie zamestnancov,
- odstraňovať nebezpečenstvo a ohrozenie, a ak to podľa dosiahnutých vedeckých a technických poznatkov nie je možné, vykonať opatrenia na ich obmedzenie a pripravovať opatrenia na ich odstránenie,
- nahrádzať namáhavé a jednotvárne práce a práce v sťažených a zdraví nebezpečných alebo škodlivých pracovných podmienkach vhodnými pracovnými prostriedkami, pracovnými postupmi, výrobnými postupmi a zdokonaľovaním organizácie práce,
- v priestoroch, kde sa používajú alebo skladujú nebezpečné látky alebo sa používajú technológie a zariadenia, pri ktorých zlyhaní môže dôjsť k ohrozeniu života a zdravia väčšieho počtu zamestnancov, iných fyzických osôb a k ohrozeniu okolia, a v priestoroch, kde sa nachádzajú osobitné nebezpečenstvá a nebezpečenstvá, ktoré môžu bezprostredne a vážne ohroziť život a zdravie zamestnancov:
 - a) prijať opatrenia na vylúčenie ohrozenia života a zdravia; ak to s ohľadom na dosiahnuté vedecké a technické poznatky nie je možné, prijať opatrenia na ich obmedzenie,
 - b) vykonať nevyhnutné opatrenia na obmedzenie možných následkov ohrozenia života a zdravia a umožniť prístup do ohrozeného priestoru len nevyhnutne potrebným zamestnancom, ktorí sú riadne a preukázateľne oboznámení a majú výcvik a vybavenie podľa právnych predpisov a ostatných predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,
- určovať bezpečné pracovné postupy,
- určovať a zabezpečovať ochranné opatrenia, ktoré sa musia vykonať, a ak je to potrebné a zabezpečovať ochranné prostriedky, ktoré sa musia používať,
- písomne vypracovať, pravidelne vyhodnocovať a podľa potreby aktualizovať koncepciu politiky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci obsahujúcu zásadné zámery, ktoré sa majú dosiahnuť v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, a program realizácie tejto koncepcie, ktorý obsahuje najmä postup, prostriedky a spôsob jej vykonania; to sa nevzťahuje na zamestnávateľa, ktorý zamestnáva menej ako 11 zamestnancov a na zamestnávateľa, ktorého kód podľa štatistickej klasifikácie ekonomických činností nie je uvedený v prílohe č. 1 zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci,
- vydávať vnútorné predpisy, pravidlá o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a dávať pokyny na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,
- vypracovať a podľa potreby aktualizovať vlastný zoznam prác a pracovísk:
 - a) zakázaných tehotným ženám, matkám do konca deviateho mesiaca po pôrode a dojčiacim ženám,
 - b) spojených so špecifickým rizikom pre tehotné ženy, matky do konca deviateho mesiaca po pôrode a pre dojčiace ženy,
 - c) zakázaných mladistvým zamestnancom,
- viesť a uchovávať predpísanú dokumentáciu, záznamy a evidenciu súvisiacu s bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci, päť rokov odo dňa, keď bol v nich vykonaný posledný záznam, ak zákon o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci alebo osobitný predpis neustanovuje inak,

- zaraďovať zamestnancov na výkon práce so zreteľom na ich zdravotný stav a schopnosti a na ich vek, kvalifikačné predpoklady a odbornú spôsobilosť podľa právnych predpisov a ostatných predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a nedovoliť, aby vykonávali práce, ktoré nezodpovedajú ich zdravotnému stavu a schopnostiam a na ktoré nemajú vek, kvalifikačné predpoklady a doklad o odbornej spôsobilosti podľa právnych predpisov a ostatných predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,
- zabezpečiť posudzovanie individuálnych fyzických schopností zamestnanca pri ručnej manipulácii s bremenami,
- zabezpečiť vykonávanie zdravotného dohľadu vrátane lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci, a to v pravidelných intervaloch s prihliadnutím na charakter práce a na pracovné podmienky na pracovisku, ako aj vtedy, ak o to zamestnanec požiada,
- dbať na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci u:
 - a) zamestnancov na odlúčených pracoviskách,
 - b) zamestnancov, ktorí pracujú na pracovisku sami,
 - c) osobitných skupín zamestnancov, predovšetkým vo vzťahu k špecifickým nebezpečenstvám, ktoré osobitne ovplyvňujú ich bezpečnosť a zdravie,
- poskytovať zamestnancom prestávky v práci z dôvodu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,
- nepoužívať pri prácach, pri ktorých sú zamestnanci vystavení zvýšenej možnosti vzniku úrazu alebo iného poškodenia zdravia, taký spôsob odmeňovania za prácu, ktorý by pri zvyšovaní pracovných výkonov mohol mať za následok ohrozenie bezpečnosti alebo zdravia zamestnancov.

Na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci prostredníctvom osobných ochranných pracovných prostriedkov zamestnávateľ pri praktickom vyučovaní:

- vypracuje zoznam poskytovaných osobných ochranných pracovných prostriedkov na základe posúdenia rizika a hodnotenia nebezpečenstiev vyplývajúcich z pracovného procesu a z pracovného prostredia,
- bezplatne poskytuje žiakom, u ktorých to vyžaduje ochrana ich života alebo zdravia, potrebné účinné osobné ochranné pracovné prostriedky a viesť evidenciu o ich poskytnutí,
- udržiava osobné ochranné pracovné prostriedky v použiteľnom a funkčnom stave a dbať o ich riadne používanie.

Zamestnávateľ bezplatne:

- poskytuje žiakom pracovný odev a pracovnú obuv, ak pracujú v prostredí, v ktorom odev alebo obuv podlieha mimoriadnemu opotrebovaniu alebo mimoriadnemu znečisteniu,
- zabezpečuje žiakom podľa vnútorného predpisu pitný režim, ak to vyžaduje ochrana ich života alebo zdravia, a poskytovať umývacie, čistiace a dezinfekčné prostriedky potrebné na zabezpečenie telesnej hygieny.

Zamestnávateľ poskytujúci praktické vyučovanie v systéme duálneho vzdelávania pri určovaní práce, ktorú žiaci budú vykonávať v rámci praktického vyučovania formou cvičnej práce alebo formou produktívnej práce, postupuje rovnako ako zamestnávateľ pri zamestnávaní mladistvých zamestnancov, ktorý im môže prideliť iba práce, ktoré sú primerané ich fyzickému a rozumovému rozvoju, neohrozujú ich mravnosť, a poskytuje im pri práci zvýšenú starostlivosť.

§ 173 Zákonník práce

Zamestnávateľ môže zamestnávať mladistvých zamestnancov len prácami, ktoré sú

primerané ich fyzickému a rozumovému rozvoju, neohrozujú ich mravnosť, a poskytuje im pri práci zvýšenú starostlivosť. **To isté platí aj pre školy a občianske združenia podľa osobitného predpisu, ak v rámci svojej účasti na výchove mládeže organizujú práce mladistvých.**

§ 176 Zákonníka práce

Lekárska preventívna prehliadka vo vzťahu k práci

(1) Zamestnávateľ je povinný zabezpečiť posúdenie zdravotnej spôsobilosti na prácu na základe výsledkov lekárskej preventívnej prehliadky vo vzťahu k práci mladistvého zamestnanca

a) pred preradením mladistvého zamestnanca na inú prácu,

b) pravidelne, podľa potreby najmenej raz za rok, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

(2) Mladistvý zamestnanec je povinný podrobiť sa určeným lekárske preventívnym prehliadkam vo vzťahu k práci.

(3) Pri ukladaní pracovných úloh mladistvému zamestnancovi sa zamestnávateľ riadi aj lekárske posudkami.

Zamestnávateľ pri určovaní práce v rámci praktického vyučovania dodržiava aj ustanovenia nariadenie vlády č. **286/2004 Z. z.**, ktorým sa ustanovuje v prílohe č. 1 zoznam prác a pracovísk, ktoré sú zakázané mladistvým zamestnancom, a ktorým sa ustanovujú niektoré povinnosti zamestnávateľom pri zamestnávaní mladistvých zamestnancov prácami, ktoré nie sú uvedené v prílohe č. 1 a to najmä ustanovenia § 3:

§ 3 ods. 3

Zamestnávateľ nesmie pridelovať mladistvému zamestnancovi prácu, ak by:

- objektívne presahovala jeho fyzické a psychické schopnosti,
- bol vystavený škodlivému pôsobeniu nebezpečných chemických látok a nebezpečných chemických prípravkov, napríklad jedovatých, karcinogénnych, mutagénnych, ktoré môžu spôsobiť genetické poškodenie, poškodenie nenarodeného dieťaťa, ohrozenie jeho budúceho reprodukčného vývoja alebo ktoré môžu mať iný chronický vplyv na jeho zdravie,
- bol vystavený škodlivému žiareniu,
- existovalo riziko, o ktorom možno predpokladať, že ho mladistvý zamestnanec nedokáže rozpoznať alebo sa mu vyhnúť, pretože nevenuje dostatočnú pozornosť bezpečnosti pri práci alebo nemá dostatočné skúsenosti alebo odbornú prípravu,
- bol vystavený nadmernej záťaži chladom alebo teplom,
- bol vystavený nadmernému hluku alebo vibráciám.

§ 3 ods. 4

Mladistvý zamestnanec môže vykonávať práce podľa odseku 3 s výnimkou prác s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi, ak ide o práce, ktoré sú nevyhnutné z hľadiska jeho odbornej prípravy, a ak je zabezpečená dostatočná ochrana jeho zdravia:

- potrebnou teoretickou prípravou v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,
- sústavným odborným dozorom pri práci,
- vhodnou organizáciou režimu práce a
- inými opatreniami, napríklad používaním osobných ochranných pracovných prostriedkov, obmedzením práce na dobu nevyhnutnú na získanie potrebných skúseností a správnych pracovných návykov.

Podľa odpovede Národného inšpektorátu práce, zverejnenej na webe NIP, je možné ustanovenie § 3 ods. 4 aplikovať aj na praktické vyučovanie mladistvých žiakov školy. Zamestnávateľ je povinný pred zaradením žiaka na praktické vyučovanie objektivizovať faktory pracovného prostredia a prijať následné opatrenia, aby zabezpečil dostatočnú ochranu zdravia žiakov na praktickom vyučovaní.

Ak pracovná činnosť žiaka na praktickom vyučovaní vyžaduje sústavný dozor pri práci, označovaný aj ako **priamy dozor**, musí hlavný inštruktor alebo inštruktor priamym dozorom obsiahnuť všetky pracovné miesta žiakov tak, aby mohol pri ohrození zdravia žiaka bezprostredne zasiahnuť. Pracovná činnosť žiakov na praktickom vyučovaní, ktorá nevyžaduje priamy dozor, má byť vykonávaná pod **sústavným dohľadom hlavného inšpektora alebo inšpektora**, tak aby mohol

hlavný inštruktor alebo inštruktor pri ohrození zdravia žiaka upozorniť žiaka na nesprávny pracovný postup a pod..

Úraz žiaka na teoretickom vyučovaní v škole vrátane úrazu žiaka na praktickom vyučovaní v dielni školy, na pracovisku zamestnávateľa alebo na pracovisku praktického vyučovania označuje Národný inšpektorát práce ako „školský úraz“.

Úraz žiaka na praktickom vyučovaní u zamestnávateľa nie je možné podľa stanoviska právneho oddelenia Národného inšpektorátu práce označiť za pracovný úraz, ktorého definícia je upravená v § 195 ods. 2 Zákonníka práce a ktorá označuje pracovný úraz ako poškodenie zdravia, ktoré bolo zamestnancovi spôsobené pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním nezávisle od jeho vôle krátkodobým, náhlym a násilným pôsobením vonkajších vplyvov. Pracovným úrazom je za ustanovených podmienok poškodenie zdravia, ktoré bolo spôsobené zamestnancovi. Zamestnancom je fyzická osoba, ktorá v pracovnoprávných vzťahoch, a ak to ustanovuje osobitný predpis, aj v obdobných pracovných vzťahoch vykonáva pre zamestnávateľa závislú prácu (§ 11 ods. 1 Zákonníka práce).

V tomto prípade žiak strednej školy pri praktickom vyučovaní nevykonáva závislú prácu pre zamestnávateľa v pracovnoprávnom vzťahu. Účelom praktického vyučovania je získanie zručností, schopností a skúseností potrebných pre prax a vykonáva sa na základe zákona č. 61/2015 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Praktické vyučovanie sa vykonáva buď v dielni školy alebo u zamestnávateľa na základe zmluvy uzatvorenej medzi školou a zamestnávateľom. V týchto prípadoch nedochádza k uzatvoreniu zmluvy medzi žiakom a zamestnávateľom, u ktorého sa organizuje praktické vyučovanie, ktorou by vznikol medzi nimi pracovnoprávny alebo iný obdobný pracovný vzťah. V tomto prípade žiak strednej školy nemá po právnej stránke postavenie zamestnanca.

Škola musí vyšetriť vznik každého školského úrazu, ktorý sa stane žiakovi pri výchovno-vzdelávacej činnosti (vrátane praktického vyučovania u zamestnávateľa) alebo iných činnostiach, ak ich žiak vykonal na príkaz alebo so súhlasom vyučujúceho alebo iného povereného zamestnanca. Zároveň musí zistiť príčinu jeho vzniku. Ak sa zistí, že skutočne ide o školský úraz, škola postupuje podľa Metodického usmernenia č. 4/2009-R z 11. februára 2009 k zavedeniu jednotného postupu škôl, školských zariadení a vysokých škôl pri vzniku registrovaného školského úrazu a pri evidencii nebezpečných udalostí a podľa Metodického pokynu pre zber údajov

o úrazovosti detí, žiakov, poslucháčov a študentov „Úr (MŠVVŠ SR) 1 – 01“ určených pre automatizované spracovanie pre školy a školské zariadenia zaradené do siete škôl a školských zariadení a pre vysoké školy s účinnosťou od 1. 9. 2013. Metodické pokyny sú zverejnené na webových stránkach ministerstva školstva.

Rozdelenie školských úrazov podľa metodického pokynu Úr (MŠVVŠ SR) 1 – 01:

- drobné zranenie a bežný úraz,
- samovražda,
- registrovaný školský úraz,
- závažný školský úraz s ťažkou ujmom na zdraví,
- závažný školský úraz s následkom smrti.

Školské úrazy sa podľa povinnosti registrácie rozdeľujú ďalej na:

- Neregistrovaný školský úraz – úraz, ktorý spôsobil neprítomnosť žiaka v škole alebo na praktickom vyučovaní u zamestnávateľa trvajúcu najviac 3 dni. Škola zapíše takýto úraz do evidencie neregistrovaných úrazov.
- Registrovaný školský úraz – úraz, ktorý je dôvodom neprítomnosti žiaka v škole alebo na praktickom vyučovaní u zamestnávateľa na základe stanoviska ošetrojúceho lekára trvajúcej viac ako 3 dni alebo smrť žiaka. Škola registruje školský úraz na webovej aplikácii ministerstva školstva.

Ak ide o registrovaný školský úraz a týka sa neplnoletého žiaka, k jeho spísaniu prizve škola zákonného zástupcu žiaka. Ak škola pri vyšetrowaní vzniknutého registrovaného školského úrazu zistí, že úraz žiakovi spôsobil spolužiak, k vyšetrowaniu sa prizve aj jeho zákonný zástupca. Škola jeden vyplnený a podpísaný záznam o registrovanom školskom úraze dá zákonnému zástupcovi žiaka alebo samotnému žiakovi, ak je už plnoletý. Po ukončení liečby rodičia neplnoletého žiaka predložia škole lekársky posudok o bolestnom a sťažení spoločenského uplatnenia, ktorý musí byť podpísaný a potvrdený ošetrojúcim lekárom. Predpísané tlačivá sa nachádzajú na stránke Sociálnej poisťovne.

Registráciu školských úrazov vykonáva škola prostredníctvom webovej aplikácie „Úrazovosť detí, žiakov a študentov“ v spolupráci so zamestnávateľom na adrese:

<http://web.uips.sk/urazy/Default.aspx>

Aplikácia slúži na zber údajov o úrazoch detí a žiakov na regionálnych školách (materské, základné a stredné školy, zákl. umelecké školy, školy v prírode, jazykové školy), školských zariadeniach (ŠKD, CVČ, ŠSZČ, jedálne, ...) a študentov na vysokých školách. Úrazy učiteľov a zamestnancov škôl sa v tejto aplikácii nezberajú. Okrem samotného zberu je možné v tejto aplikácii urobiť aj vyhodnotenie údajov. V aplikácii sú k dispozícii aj metodické materiály k školským úrazom.

Bližšie informácie k úrazom žiakov pri praktickom vyučovaní u zamestnávateľa, k postupu inšpektorátu práce vo vzťahu k úrazu žiakov ako aj informácie zdôvodňujúce osobitný postup pri úraze žiaka na praktickom vyučovaní označenom ako školský úraz zverejňuje Národný inšpektorát práce na svojej webovej stránke.

Pri vzniku školského úrazu žiaka na praktickom vyučovaní u zamestnávateľa postupuje zamestnávateľ obdobne ako pri pracovnom úraze zamestnanca s výnimkou jeho nahlasovania na inšpektoráte práce a s výnimkou vyšetrowania príčin úrazu inšpektorátom práce. Pri likvidácii školského úrazu u zamestnávateľa spolupracuje zamestnávateľ so zmluvnou školou a zákonným zástupcom žiaka.

Povinnosti zamestnávateľa pri vzniku závažného školského úrazu (ZŠÚ) na praktickom vyučovaní u zamestnávateľa:

- ✓ po prijatí oznámenia o závažnom školskom úraze bezodkladne oznámiť vznik závažného školského úrazu zákonným zástupcom žiaka a zmluvnej škole,
- ✓ vykonať potrebné opatrenia, aby nedošlo k ďalšiemu ohrozeniu života a zdravia,
- ✓ zachovať stav pracoviska do príchodu príslušných vyšetrujúcich osôb vrátane osôb zo školy, okrem vykonania nevyhnutných opatrení na ochranu života a zdravia alebo na zabránenie veľkej hospodárskej škody (je povinný vyhotoviť dokumentáciu o stave pracoviska potrebnú na vyšetrenie príčin vzniku takej udalosti),

- ✓ zistiť príčinu a všetky okolnosti vzniku závažného školského úrazu,
- ✓ prizvať k zisťovaniu príčin aj autorizovaného bezpečnostného technika,
- ✓ spísať záznam o závažnom školskom úraze najneskôr do štyroch dní po oznámení vzniku závažného školského úrazu zmluvnej škole,
- ✓ záznam o závažnom školskom úraze do ôsmich dní odo dňa, keď sa o tomto pracovnom úraze dozvedel, zaslať zmluvnej škole,
- ✓ prijať a vykonať potrebné opatrenia, aby sa zabránilo opakovaniu podobného závažného školského úrazu,
- ✓ zaslať zmluvnej škole správu o vyšetrení príčin a okolností vzniku závažného školského úrazu (ďalej len ZŠÚ) a o prijatých a vykonaných opatreniach na zabránenie opakovaniu podobného závažného školského úrazu do 30 dní odo dňa, keď sa o jeho vzniku dozvedel.

Zisťovanie príčin vzniku závažného školského úrazu

Dôsledné, riadne a zodpovedné vyšetrenie príčin a všetkých okolností vzniku ZŠÚ u zamestnávateľa vytvára predpoklad na prijatie účinných a účelných opatrení a činností, na predchádzania vzniku ďalších udalostí nie len na danom pracovisku.

Za účelom riadneho a zodpovedného vyšetrenia príčin vzniku závažného školského úrazu, zamestnávateľ zabezpečí a vykoná najmä:

- riadnu ohliadku miesta ZŠÚ s vyhotovením foto a prípadne aj video dokumentácie, meracích prístrojov,
- zohľadní prípadne zábery z inštalovanej priemyselnej kamery,
- zistí resp. zaistí svedkov ZŠÚ, a následne vykoná ich riadne a preukázateľné vypočutie, vrátane postihnutého (ak je možné), vrátane osôb, ktoré danú činnosť vykonávajú na iných pracoviskách,
- posúdi všetky relevantné písomné a iné doklady o bezpečných pracovných postupoch, pracovných a technologických postupoch, o charaktere pracoviska, o stave bezpečnostných a ochranných zariadení a o ďalších opatreniach (napr. správy o vykonaní odbornej prehliadky a odbornej skúšky),
- zohľadní doklady o kvalifikácii, zdravotnej spôsobilosti, odbornej spôsobilosti, oboznamovaní, inštruktážach, skúškach, zmluvnom vzťahu k žiakovi, náplni praktického vyučovania, resp. opis činností, ktoré postihnutý mal vykonávať, o preskúšaní a pod. postihnutého žiaka i ostatných žiakov a zamestnancov, ktorí sa zúčastnili na prácach súvisiacich so ZŠÚ alebo tieto práce riadili,
- zohľadní vlastné povinnosti a postupy určené vo vnútorných predpisoch zamestnávateľa, ako písomný dokument o posúdení rizík, kontrolná činnosť zamestnávateľa, povinnosti z návodov na obsluhu a sprievodnej technickej dokumentácie (poskytnutie OOPP, ochranných zariadení a opatrení a ich funkčnosť a účelnosť)
- zohľadní výsledky vyšetrenia iných orgánov (súdny znalec, PZ SR a pod.).

Zodpovednosť zamestnávateľa pri vzniku školského úrazu vyplýva zo zákona o odbornom vzdelávaní a príprave a z ostatných predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Zamestnávateľ sa zbaví zodpovednosti celkom, ak preukáže, že jedinou príčinou škody bola skutočnosť, že:

- a) škoda bola spôsobená tým, že postihnutý žiak svojím zavinením porušil právne predpisy alebo ostatné predpisy na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci vykonávanej v rámci praktického vyučovania, alebo pokyny na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci

- vykonávanej v rámci praktického vyučovania, hoci s nimi bol riadne a preukázateľne oboznámený a ich znalosť a dodržiavanie sa sústavne vyžadovali a kontrolovali, alebo
- b) škodu si spôsobil postihnutý žiak pod vplyvom alkoholu, omamných látok alebo psychotropných látok a zamestnávateľ nemohol škodu zabrániť.

Zamestnávateľ sa zbaví zodpovednosti sčasti, ak preukáže, že:

- a) postihnutý žiak porušil svojím zavinením právne predpisy alebo ostatné predpisy, alebo pokyny na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci vykonávanej v rámci praktického vyučovania, hoci s nimi bol riadne a preukázateľne oboznámený, a že toto porušenie bolo jednou z príčin škody,
- b) jednou z príčin škody bolo, že žiak bol pod vplyvom alkoholu, omamných látok alebo psychotropných látok,
- c) žiakovi vznikla škoda preto, že si počínal v rozpore s obvyklým spôsobom správania sa tak, že je zrejmé, že hoci neporušil právne predpisy alebo ostatné predpisy, alebo pokyny na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci vykonávanej v rámci praktického vyučovania, alebo osobitné predpisy, konal ľahkomyselne a musel si pritom byť vzhľadom na svoju kvalifikáciu a skúsenosti vedomý, že si môže privodiť ujmu na zdraví.

Ak sa zamestnávateľ zbaví zodpovednosti sčasti, určí sa časť škody, za ktorú zodpovedá žiak, podľa miery jeho zavinenia. V prípade uvedenom v písm. c) vyššie sa žiakovi uhradí aspoň jedna tretina škody.

Pri posudzovaní, či žiak porušil právne predpisy alebo ostatné predpisy na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, alebo osobitné predpisy, nemožno sa dovolávať len všeobecných ustanovení, podľa ktorých si má každý počínať tak, aby neohrozoval svoje zdravie a zdravie iných.

Za ľahkomyselné konanie podľa vyššie uvedeného písm. c) nemožno považovať bežnú neopatrnosť a konanie vyplývajúce z rizika práce vykonávanej v rámci praktického vyučovania.

Zamestnávateľ sa nemôže zbaviť zodpovednosti, ak žiak utrpel pracovný úraz pri odvracaní škody hroziacej tomuto zamestnávateľovi alebo nebezpečenstva priamo ohrozujúceho život alebo zdravie, ak žiak tento stav sám úmyselne nevyvolal.

Odškodnenie žiaka pri takomto školskom úraze upravuje v § 16 Osobitný rozsah úrazového poistenia zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení. Žiak má po predložení žiadosti a splnení podmienok nárok na úrazové dávky poskytované Sociálnou poisťovňou, napríklad na bolestné, ktoré mu jeho ošetrojúci lekár bodovo ohodnotí v zmysle zákona o náhrade za bolesť a náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia.

Zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení § 17 ods. 2 písm. a):

(2) Nárok na úrazové dávky v rozsahu ustanovenom týmto zákonom má aj

a) žiak strednej školy, ktorý utrpel pracovný úraz alebo ktorému vznikla choroba z povolania pri praktickom vyučovaní podľa zákona č. 61/2015 Z. z. a študent vysokej školy, ktorý utrpel pracovný úraz alebo ktorému vznikla choroba z povolania pri praktickej výučbe alebo odbornej praxi podľa zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Povinnosti voči Sociálnej poisťovni vyplývajúce z § 231 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) má v tomto prípade škola, ak sa nedohodla so zamestnávateľom inak:

- písomne na tlačive „**Oznámenie poistnej udalosti**“ oznámiť pobočke Sociálnej poisťovne školský úraz, ktorý si vyžiadal lekárske ošetrenie alebo dočasnú pracovnú neschopnosť, najneskôr do troch dní odo dňa, keď sa o tomto školskom úraze dozvedel,
- predložiť pobočke Sociálnej poisťovne „**Záznam o registrovanom školskom úraze**“, t. j. o školskom úraze, ktorým bola spôsobená pracovná neschopnosť žiaka trvajúca viac ako tri dni alebo smrť žiaka podľa § 17 ods. 4 zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov a výsledky vyšetrovania žiackeho úrazu a hlásenia o zistení choroby z povolania, a to najneskôr do ôsmich dní odo dňa, keď sa o školskom úraze dozvedel.

Škola alebo zamestnávateľ oznámia Sociálnej poisťovni (príslušnej pobočke) aj školský úraz, ktorého vyšetrowanie ešte nebolo ukončené. V takomto prípade už začaté konanie (podaním žiadosti o úrazovú dávku) Sociálna poisťovňa preruší až do doručenia výsledkov vyšetrovania.

Ak nejde o registrovaný školský úraz, zamestnávateľ nie je povinný spísať Záznam o registrovanom školskom úraze, stačí oznámiť výsledky vyšetrovania a zaslať Oznámenie poistnej udalosti.

Postup pri uplatňovaní nároku na úrazové dávky v prípade školského úrazu alebo choroby z povolania žiaka strednej školy je rovnaký ako pri uplatňovaní nároku u iných poškodených, ktorí utrpeli pracovný úraz alebo im bola zistená choroba z povolania.

Dávkové konanie v zmysle § 184 ods. 1 zákona o sociálnom poistení **začína**, ak tento zákon neustanovuje inak, **na základe písomnej žiadosti fyzickej osoby** (žiaka), ktorá si uplatňuje nárok na dávku a nárok na jej výplatu (vzory žiadostí sú uverejnené na www.socpoist.sk v časti Úrazové poistenie, Formuláre, alebo si ich môžu poškodení vyzdvihnúť na každej pobočke Sociálnej poisťovne.

Náhrada za bolesť je dávkou úrazového poistenia, ktorá sa poškodenému poskytuje jednorázovo. Jej účelom je kompenzovať bolesť ako ujmu spôsobenú poškodením na zdraví následkom školského úrazu alebo choroby z povolania, jeho liečením alebo odstraňovaním následkov.

Predpokladom začatia konania o úrazovej dávke - náhrada za bolesť (§ 99 zákona o sociálnom poistení a zákon č. 437/2004 Z. z.) je uplatnenie si nároku podaním žiadosti o túto úrazovú dávku v pobočke Sociálnej poisťovne a priložením tlačiva Lekárskeho posudku o bolestnom a o sťažení spoločenského uplatnenia. V lekárskom posudku posudzujúci lekár ohodnotí bolesť počtom bodov podľa sadzieb bodového hodnotenia za bolesť.

Bližšie informácie o podmienkach nároku na dávky úrazového poistenia poskytnú zamestnanci útvaru úrazového poistenia pobočky Sociálnej poisťovne, tieto sú taktiež k dispozícii na webovej stránke Sociálnej poisťovne www.socpoist.sk v časti Úrazové poistenie.